

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความสอดคล้องของโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนกับความ
ต้องการของประชาชนในการพัฒนา : ศึกษากรณีจังหวัดจันทบุรี ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ
(Survey Research) ประกอบการสัมภาษณ์เจาะลึก ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินงาน แต่ละ
องค์ประกอบดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอาศัย
อยู่ในหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน จังหวัดจันทบุรี 12 หมู่บ้าน จำนวน 2,528 ครัวเรือน โดยใช้
หน่วยของการวิเคราะห์ คือ หน่วยระดับครัวเรือน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางสำเร็จ
รูปของ Yamane ความเชื่อมั่นที่ 95% ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 230 ครัวเรือน โดยทำการแบ่ง
กลุ่มดังนี้

บ้านสะตอน	อำเภอสอยดาว	227	ครัวเรือน	ขนาดตัวอย่าง = 20	ครัวเรือน
บ้านคลองแจง	อำเภอสอยดาว	180	ครัวเรือน	ขนาดตัวอย่าง = 17	ครัวเรือน
บ้านสวนส้ม	อำเภอสอยดาว	295	ครัวเรือน	ขนาดตัวอย่าง = 26	ครัวเรือน
บ้านทุ่งขนาน	อำเภอสอยดาว	239	ครัวเรือน	ขนาดตัวอย่าง = 22	ครัวเรือน
บ้านซัปดาห์	อำเภอสอยดาว	272	ครัวเรือน	ขนาดตัวอย่าง = 24	ครัวเรือน
บ้านซัปดาห์	อำเภอโป่งน้ำร้อน	268	ครัวเรือน	ขนาดตัวอย่าง = 23	ครัวเรือน
บ้านคลองบอน	อำเภอโป่งน้ำร้อน	252	ครัวเรือน	ขนาดตัวอย่าง = 23	ครัวเรือน
บ้านเนินดินแดง	อำเภอโป่งน้ำร้อน	165	ครัวเรือน	ขนาดตัวอย่าง = 16	ครัวเรือน
บ้านบึงขังกลาง	อำเภอโป่งน้ำร้อน	201	ครัวเรือน	ขนาดตัวอย่าง = 17	ครัวเรือน
บ้านแหลม	อำเภอโป่งน้ำร้อน	149	ครัวเรือน	ขนาดตัวอย่าง = 15	ครัวเรือน
บ้านผักกาด	อำเภอโป่งน้ำร้อน	142	ครัวเรือน	ขนาดตัวอย่าง = 14	ครัวเรือน
บ้านคลองใหญ่	อำเภอโป่งน้ำร้อน	138	ครัวเรือน	ขนาดตัวอย่าง = 13	ครัวเรือน
รวม		2,528	ครัวเรือน	ขนาดตัวอย่าง = 230	ครัวเรือน

จากนั้นทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างเชิงระบบ (Systematic Sampling) ในแต่ละหมู่บ้าน โดยนำเลขที่บ้านทั้งหมดจากข้อมูลสำมะโนประชากรมาเรียงลำดับแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย สุ่มเลขที่บ้านเริ่มต้น เว้นช่วงตามค่าอันตรภาคที่คำนวณได้จนครบตามจำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้ของแต่ละหมู่บ้าน

2. การสัมภาษณ์เจาะลึก เป็นการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโครงการ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) กำนันและผู้ใหญ่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 28 คน ประกอบด้วย

2.1 เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร จำนวน 10 คน

2.2 เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน จำนวนทั้งหมด 8 คน ประกอบด้วย พัฒนาการอำเภอ/เกษตรอำเภอ จำนวน 4 คน พัฒนาการ/เกษตรตำบล จำนวน 4 คน

2.3 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เฉพาะที่มีโครงการในพื้นที่ 5 คน

2.4 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน รวมจำนวน 5 คน

เกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์เจาะลึกและการสังเกตระดับพื้นที่นั้น จะยึดวัตถุประสงค์การวิจัย และการกำหนดโควตา (Purposive and Quota Sampling) กล่าวคือจะใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีความเข้าใจตลอดถึงมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ

เครื่องมือการวิจัย

1. ใช้แบบสอบถามโดยการสัมภาษณ์ประชาชน ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นการสำรวจข้อมูลโดยทั่วไป จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 สำรวจระดับความสอดคล้องโครงการกับความต้องการของประชาชน และระดับปัจจัยสนับสนุนความสอดคล้องจากแผนงาน/งาน/กิจกรรมประเภทต่างๆ ที่ดำเนินการในระดับพื้นที่ จำนวน 66 ข้อ โดยการให้ค่าคะแนน 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5

ส่วนที่ 3 สำรวจระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความสอดคล้องจำนวน 17 ข้อโดยการให้ค่าคะแนน 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5

ส่วนที่ 4 คำถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำโครงการ

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากข้าราชการ ผู้นำท้องถิ่น สมาชิก อบต. ดังที่กล่าวแล้ว เป็นคำถามที่ต้องยึดองค์ประกอบจากแบบสอบถามโดยเน้นคำตอบที่เป็นข้อเท็จจริง (fact)

3. การสังเกตแบบ Non - Participant ผู้ศึกษาจะเข้าไปสังเกต ณ จุดที่ตั้งของโครงการที่เกี่ยวข้อง กับโครงการประเภทพัฒนาด้านปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน กับโครงการพัฒนาด้านส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

การพัฒนาเครื่องมือ

1. ทำการทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์การวิจัย และตัวแปร โดยอาจารย์ที่ปรึกษา

2. ทำการทดสอบแบบสอบถาม (Pre-test) โดยจะใช้กลุ่มตัวอย่างจาก หมู่บ้านตามแนวชายแดนที่ไม่ได้เป็นหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน 1 หมู่บ้าน ซึ่งไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่าง 30 ชุด โดยวิธีของ Cronbach พบว่า เครื่องมือวัด ในส่วนที่ 2 มีค่าระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ .8909 และในส่วนที่ 3 มีค่าระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ .6699 และเมื่อพิจารณาทั้งฉบับ ในภาพรวม ค่าความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ .9066 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก 1)

ในส่วนของชุดปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสอดคล้องนั้น ผู้ศึกษาได้นำมาปรับปรุงบางรายการที่ไม่ชัดเจนโดยการปรึกษา กับอาจารย์ประธานที่ปรึกษาก่อนจะนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และจากการสังเกตการณ์และจากการพูดคุย เพื่อให้ได้ข้อมูลสะสม เกี่ยวกับระดับความสอดคล้อง และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสอดคล้องของโครงการกับความต้องการของประชาชน ตลอดจนแนวทางการจัดทำโครงการที่เหมาะสม ซึ่งจะดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง หรือเจ้าหน้าที่อาสาพัฒนา หรือ นักศึกษา หรือเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการพัฒนา โดยทำการซักซ้อมการสัมภาษณ์ก่อนการเก็บข้อมูลจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อตัวแปรตามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ และเสริมด้วยข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก และการสังเกต ณ จุดที่ตั้งโครงการ โดยใช้ตัวแบบวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1.1 เครื่องมือวัดส่วนที่1 ใช้ค่าร้อยละเพื่อศึกษาความถี่ของข้อมูลและการกระจายของข้อมูล

1.2 เครื่องมือวัดส่วนที่2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ

1.2.1 ค่าเฉลี่ยโดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต เพื่อหาค่าเฉลี่ยของตัวแปร

1.2.2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการถดถอยเชิงเส้น (regression analysis)

เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และหารูปแบบสมการถดถอย

1.3 การสร้างสมการถดถอย

2. การวิเคราะห์ค่าคะแนนข้อมูล ในเครื่องมือวัด ส่วนที่2และ3 จะนำค่าคะแนนแต่ละข้อของปัจจัยย่อยมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยเป็นค่าคะแนนของปัจจัยใหญ่ และจัดกลุ่มคะแนนเป็น 5 ระดับ โดยวิธีการ คือ ค่าอันตรภาค = $\frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนกลุ่ม}}$ ได้ระดับดังนี้

น้อยที่สุด	มีค่าระหว่าง 1 - 1.80
น้อย	มีค่าระหว่าง 1.81 - 2.60
ปานกลาง	มีค่าระหว่าง 2.61 - 3.40
มาก	มีค่าระหว่าง 3.41 - 4.20
มากที่สุด	มีค่าระหว่าง 4.21 - 5.00